

EVANGELIET OG DEN JØDISKE VERDEN

Israelsmissionens magasin - nr. 1 - feb. 2017

TRUMP *- i spændingsfeltet mellem* ANTISEMITISME OG ZIONISME

Gud er mangfoldig.
Derfor er Guds mission mangfoldig
- også i forhold til det jødiske folk.
I dette magasin vil vi give stemme
til den mangfoldighed.
Til de stemmer som tror og tvivler
og dem, der kan begejstre.
Til de mennesker som vil forsoningen
og dem, som er fortvivlede over manglen på samme.
Til stemmer som vil udfordre vores
teologi og tænkning.
Alt sammen i håbet om, at du må blive inspireret og
opmuntret og bevæget af Guds
missions mangfoldighed.

Evangeliet og den jødiske
verden
nr. 01. feb. 2017

Den Danske Israelsmission
TORVET
Katrinebjergvej 75
8200 Aarhus N
Tlf: 7356 1270

Email: kontor@israel.dk
www.israel.dk
Reg. nr. 9743
kontonr. 3054500

Oplag: 4000

Forsidebillede: USAs præsident, Donald Trump
Foto: Gage Scidmore/flickr

Redaktion: Bodil Skjøtt, Jan
Mortensen, Simon Krüger,
Arne Pedersen (ansv.)

Layout: Maria Bach Jensen

Tryk: Vestjysk Rotation

Oplysninger om medarbejdere
og landsstyremedlemmer kan
findes på israel.dk

Nyt år og nye tiltag

LEDER

Israelsmissionens landsstyre arbejdede i efteråret 2016 med at formulere visionen for vores arbejde de næste 3-5 år. Det har været sjovt og godt og nu foreligger resultatet af landsstyrets arbejde i form af nye visions-postkort. På hjemmesiden kan man finde både vision og strategi for dem, der vil læse mere. Et sådant arbejde giver anledning til spørgsmål som: Hvor skal fokus være? Hvor vil vi gerne være om 5 år? Hvilke nye tiltag skal vi gøre, som kan bringe os derhen?

Midt i en sådan god og ansvarlig proces kan den tanke godt snige sig ind: Men er det, vi gør, da ikke godt nok? Man kan i jagten på det nye, let komme til at overse det gode, som allerede er og glemme taknemligheden over det, som rent faktisk lykkes.

I Bibelens sidste bog og næstsidste kapitel hedder det – og sagt af Jesus: "Se, jeg gør alting nyt." Det er ord til glæde og frimodighed. De er sagt af Jesus – ham som sidder på tronen. Det er ord, som er sande og troværdige. Nyt mod i stedet for mismod; nye relationer i stedet for dem, der er gået i stykker; nyt liv og nye kræfter i stedet for død og afmagt. Det ser jeg frem til, og løftet kaster allerede nu lys over det liv, jeg står midt i. Det håb skal vi holde fast i.

Men der er andet, som ikke hele tiden skal blive nyt. For nyt er ikke det samme som bedre. Det gælder, når forbrugersamfundet vil have os til skifte garderobe, fordi der er kommet en ny kollektion. Eller skifte bilen og køkkenet ud, fordi der er kommet nye modeller og et nyt design. For slet ikke at tale om at skifte vores relationer ud med nye.

Nyt er også det, som ødelægger og nedbryder – både naturen og vores glæde over det vi har, hvad enten det er ting eller relationer.

Vi vil heller ikke i Israelsmissionen have et nyt mål for vores arbejde. Vi vil bevare vores fokus på at gøre Bibelens fortælling om jøden Jesus kendt og hørt og taget imod af jøder i dag. Det er ikke nyt. Men vi vil finde nye og relevante måder at gøre det på. Fordi historien er for god og for vigtig til ikke at blive fortalt på mangfoldige måder!

Arbejdet med strategien har ført til et nyt fokus på de gode samarbejdspartnere, vi har i Israel og andre steder og på de gode – og nye - fortællinger om, hvad Gud gør i dag blandt jøder og andre i Israel. De historier vil vi gerne blive bedre til at formidle for derved at invitere andre ind i nye relationer og oplevelser omkring Guds mission blandt jøder i dag. Det er fx historien om ham, som kom til en koncert i Immanuelkirken og endte med at søge dåbsundervisning. Eller historien om den lille messianske menighed på grænsen til Gaza eller rekordstor deltagelse i studenterarbejdets weekend. Men det er også fortællingen om, at forsoning koster venskaber og messianske menigheder, der kæmper med at fastholde næste generation. Hver på deres måder kalder disse historier på vores medleven, støtte og forbøn. Og selv bliver vi både udfordret og opmuntret. For sådan er det at være med i Guds mission.

2017 er 500-året for reformationen og markeringen er for længst i gang. Hvor ville det være godt, hvis vi kunne se tilbage på betydningen af den lutherske reformation og

sige, at med den forsvandt kirkens gamle antisemitisme. At med en ny tilgang og kærlighed til Bibelen fulgte en ny forståelse og kærlighed til Bibelens folk. Sådan blev det for nogen, for Israelsmission lever af en erkendelse af Israels plads i Guds historie og en nød for, at jøder også i dag må se Guds tanker og planer for dem. Men for andre førte reformationen ikke til et opgør med antisemitismen. Alt blev ikke nyt. Desværre. Det kan tværtimod synes, at der netop nu, hvor vi fejrer reformationsjubilæum, er ekstra grund til aktivt at påpege og bekæmpe antisemitismen i vores eget samfund. Den har op gennem tiden hentet sine argumenter netop hos Luther, og den stikker igen sit hoved frem. Måske ikke med henvisning til Luther, men i et samfund, der fejrer sine lutherske værdier. Forhåbentlig skal reformationsåret ikke være det år, hvor Danmark indfører en lovgivning, der gør det umuligt for et jødisk mindretal fortsat at regne sig som danskere. Så har antisemitismen sejret. Måske under et andet navn, men ikke desto mindre.

Bodil F. Skjøtt
Bodil Skjøtt, generalsekretær

Ær Gud med livet *hele livet*

✚ REFLEKSION

*Rebekka Zoll Nielsen,
netværkskoordinator i
Israelsmissionens Unge*

I sommers havde jeg fornøjelsen af at være i Israel med fem tidligere missionspiloter. På turen gennemlevede vi vores volontørprogram igen, da vi besøgte flere af de organisationer, som vi tidligere har arbejdet for, herunder Ebenezer-hjemmet i Haifa. Under arbejdet kom en af de ansatte, Fred, forbi, og vi holdt en pause, hvilket Fred benyttede til en spontan lille andagt.

Han kom ind på, hvordan det er vigtigt at have den rette attitude i det arbejde, man laver. Han fortalte, at det er lige meget, hvad man laver. Om man fx bruger sin dag på hygiejnemæssige opgaver, så længe man har den rette attitude – at man vil gøre sit bedste og elske sine medmennesker i det, man laver.

Han betonedede, at Jesus kun prædikerede offentligt en lille del af sit liv, og at han resten af sit liv arbejdede som tømrer og fokuserede på sit hverdagsliv. Det var ikke noget særligt arbejde, men Jesus tjente og ærede alligevel Gud i det og ønskede at elske menneskene omkring sig. Fred påpegede, at Jesus godt kunne have startet sit offentlige virke tidligere, men at han blandt andet ønskede at tjene Gud og mennesker ved at leve et normalt liv og at bruge det som forbillede.

Jeg kan nogle gange tænke, at mit liv først rigtig begynder, når jeg engang er færdig med min uddannelse, og at 'fromme' gerninger kan vente til, jeg bliver 'voksen'. Fred sagde om Jesus, at han ikke ventede med at tjene og ære Gud, til han begyndte sit offentlige virke. Han

gjorde det igennem hele sit liv, dér hvor han var.

Hvis du ligesom jeg, kan tænke, at mission kan vente, så er det nok en påmindelse værd at minde om, at dit liv allerede er i gang, og at du er kaldet til mission også nu. Hvis du modsat mig tænker, at du er for gammel til mission, og at det er tid til, at de unge tager over, vil jeg udfordre dig på at tage en snak med Gud om, hvorvidt han er færdig med dig. Det er han næppe!

Skal vi ikke elske og tjene de mennesker, vi er iblandt? Bruge tid med vores kollegaer og studiekammerater og danne relationer til dem? Hilse på vores naboer og hjælpe dem, hvis nødvendigt?

Der på græsplanen i Ebenezer-hjemmets have opfordrede Fred os og alle andre med til at ære Gud med vores liv. Lige meget om vi er studerende, arbejdsløse, på arbejdsmarkedet eller pensionister. Jeg læste engang i en bog, at vi som kristne skal leve gennemsigtigt. At vi skal lade mennesker se mindre af os og mere af Gud, når de ser på os. Jeg tror, Jesus med sit liv forsøgte at vise os et eksempel, også da han var tømrer, som vi skal efterligne.

I Hebræerbrevet 13,16 står der: 'Glem heller ikke godgørenhed og gavmildhed; det er den slags ofre, Gud finder behag i'. Det er et vers inspireret af Esajas 58, 6-7 om en faste med fokus på næstekærlighed. Mon ikke Jesus blandt andet har haft Esajas' ord i sit hoved, da han som ung mand tjente Gud som tømrer i Nazaret? <<

Årvågenhed og beslutsomhed

ARTIKEL

Justin Welby,
ærkebiskop af Canterbury

Foto: The Archbishop of Canterbury/Facebook

Justin Welby er ærkebiskop af Canterbury og skriver her om antisemitisme i Storbritannien. Selvom han skriver med det britiske samfund og den engelske kirke for øje, er mange af hans pointer alligevel relevante i en dansk kontekst.

Antisemitisme er et lumsk onde. Dens rødder har haft greb i europæisk og britisk kultur, lige så længe vi kan huske. Under den senmiddelalderlige periode i England, stod det jødiske samfund konstant ansigt til ansigt med forfølgelse: Shylock, den store skurk i Shakespeares teaterstykke Købmanden i Venedig, var et vidne om sin tid. Da Cromwell genåbnede England for jødisk bosættelse i "Commonwealth republikken" i 1650'erne, havde antisemitismen spredt sig til daglig tale og kultur.

Det er en skamfuld sandhed, at kirken, som skulle have

tilbudt en modgift gennem dens teologiske lære, i stedet var med til at sprede virussen. Det er en kendsgerning, at antisemitismen har inficeret kirken, og det er noget, vi som kristne, må angre dybt. Vi lever med konsekvenserne af fortidens fornægtelse og medskyldighed. Selv i dag, i det 21. århundrede, er det chokerende, at antisemitisme stadig har sit fodfæste: virussen fortsætter med at opsøge en vært. Den kommer til udtryk gennem en variation af forskellige problemer: økonomisk ulighed, krig og depression, uddannelse, politik og statsstyring, alvorlige internationale problemstillinger, såsom israeleres og palæstinenserers rettigheder og interreligiøse spændinger. Antisemitismen fordrejer disse med det perverterede og absurde argument, at en mindre gruppe er i strid med og konspirerer om vores samfund og manipulerer internationale affærer.

Antisemitisme er et helt centralt emne i racisme. Men fordi den er så dybt grundfæstet i vores måde at tænke på og i vores kultur, bliver den ofte ignoreret og afvist. Denne tendens må for alt i verden modarbejdes; antisemitisme skal konfronteres i ethvert aspekt af vore fællesskaber og kulturelle forestillinger.

Sideløbende med en grundlæggende fordømmelse af en antisemitisk diskurs, er det dybt nødvendigt, at vi

fejrer det ekstraordinære bidrag det jødiske samfund har givet Storbritannien gennem århundreder: i form af videnskab (Chain for penicillinen), økonomisk etik (Rothchild-familien) og kunst (Menuhin), for at nævne nogle få eksempler. Det ville kræve flere bind at skrive om jødernes bidrag til den britiske kultur, der skulle omhandle mange andre navne end blot disse få.

Som nation bliver vi ved at drage nytte af et blomstrende og dynamisk jødisk samfund. Det er mig et privilegium, at jeg er en af protektorerne i rådet for jøder og kristne, som arbejder utrætteligt på at uddanne vores nation om historiske problemstillinger såsom antisemitisme, der stræber efter at bringe forsoning til nogle af vores mest splittede fællesskaber gennem sociale tiltag, og som udruster individer med sproglige kundskaber, så de bliver i stand til at indgå i meningsfulde dialoger med hinanden. Jeg er også enormt taknemmelig for et varmt og tæt forhold til overrabbiner Ephraim Mirvis, hvis tro, visdom og lederskab er mig en konstant inspiration. Jeg er af den opfattelse, at det er ved at opbygge disse oprigtige venskaber, at denne diskurs vil begynde at ændre sig.

◀ *“Alle mennesker er skabt i Guds billede. Antisemitisme undergraver og forstyrrer denne sandhed: det er en benægtelse af Guds plan for sin skabning, og derfor en benægtelse af Gud selv,” skriver Justin Welby, ærkebiskop af Canterbury.*

Antisemitisme er ikke et problem for bare ét politisk parti, ét fællesskab eller én sektor i vores samfund. Den gennemtrænger og gennemstrømmer alt, som den rører, når den fejes ind under gulvtæppet, benægtes eller ikke konfronteres åbent. Udfordringen er for os at forblive forenede, når vi konfronterer de ubehagelige sandheder i vores historie, og for trossamfund at gå foran ved at udvise ærlighed og gennemsigtighed i afsløringen af de skjulte fordomme. Målet er ambitiøst, men opnåeligt: hvis vi udrydder antisemitismen, tager vi et stort skridt henimod undermineringen af traditionen for racisme i vores samfund.

Alle mennesker er skabt i Guds billede. Antisemitisme undergraver og forstyrrer denne sandhed: det er en benægtelse af Guds plan for sin skabning, og derfor en benægtelse af Gud selv. Det kan ikke retfærdiggøres at nedværdige andre mennesker og at gøre dem til synde-bukke. Antisemitismen står i modsætning til alt skriften kalder os til at være og til at gøre, netop at arbejde sammen for fællesskabets bedste og at tillægge alle mennesker værdi.

Vores udfordring er at forblive årvågne, at stå sammen og at ytre vores mening. En historisk trussel kan blive mødt af et samfund, der er resolut i dets forsvar af dets minoriteter og selvsikker i dets villighed til at konfrontere dem, der søger at underminere dets grundlag, som hviler på religionsfrihed, lighed for loven og gensidig respekt. En forpligtelse på at bygge et sammenhængende og dynamisk samfund kan blive den nye, men denne gang sunde, smitte. ◀◀

Justin Welby er den 105. ærkebiskop af Canterbury. Før hans ordination arbejdede han 11 år i olieindustrien.

Efter at have tjent som sognepræst, drev han det internationale forsoningsarbejde i Coventry Katedral, for senere at blive dekan af Liverpool Katedral og dernæst biskop af Durham.

Foto: The Archbishop of Canterbury/Facebook

GUD VIL

fortsat jødemission

ARTIKEL

*Krista Rosenlund Bellows,
formand for Israelsmissionen*

2017 markerer 500-året for den luther-
ske reformationens begyndelse i Europa.
Det markeres på et væld af forskellige
måder, og her i Evangeliet og den Jødi-
ske Verden, vil vi bruge teologi-artikler-
ne i 2017 til at sætte fokus på Luther
og reformationen i relation til jøder og
jødemission. Den første artikel er en
refleksion over den nye reformationssal-
me af Holger Lissner.

1. Når du vil,
 bryder ordene frem
 af sprækker og revner
 i smuldrende mure,
 og vi ser, at du er iblandt os
 og rejser dit rige,
 livet blir nyt, - vi synger.

2. Når du vil,
 styrter mure i grus,
 og valmuer gløder
 på kastede grave,
 og vi ser du rejser de faldne,
 og døden vil tabe,
 livet blir nyt, - vi synger.

3. Når du vil,
 kalder du en profet
 som magter at tale
 så sandheden lyser,
 og vi ser, du viser os veje
 vi slet ikke kender,
 livet blir nyt, - vi synger.

4. Når du vil,
 brydes billeder ned,
 og vogterne frygter
 at miste kontrollen,
 og vi ser at Du er vor Herre
 og bygger din kirke
 livet blir nyt, - vi synger.

5. Når du vil,
 kalder du os til kamp,
 og Ånden vil give
 os syner og sange
 og vi ser at kirker kan mødes,
 forvandles og vidner
 livet blir nyt, - vi synger.

6. Lad det ske,
 at din dag vælder frem,
 hvor mørket må flygte
 og døden vil tabe.
 Lad os se, at dit er riget
 og magten og æren,
 livet blir nyt - vi synger.

Holger Lissner 2016

Foto: Wikimedia Commons

En oktoberdag for 500 år siden hængte en tysk professor nogle teser op på en kirkedør for at få en samtale i gang om misforhold i kirken. I dag havde han måske lagt teserne ud på et teologisk intranet, udgivet dem i et teologisk tidsskrift eller delt dem på Facebook. Men nu hang de på slotskirkedøren i Wittenberg og opfordrede til samtale. De blev læst, og også dengang kunne en sag sprede sig ganske hurtigt!

Gud brugte Martin Luther til at reformere den vestlige kirke. Reformationen kan sammenfattes i de fem understregninger af skriften alene, troen alene, nåden alene, Kristus alene og dette til Guds ære alene. Mange har siden takket Gud, fordi han greb ind og brugte Luther til at forny kirken.

Holger Lissners nye reformationssalme takker Gud, fordi han griber ind med hans levende ord.

Når du vil,
bryder ordene frem
af sprækker og revner
i smuldrende mure,
og vi ser, at du er iblandt os
og rejser dit rige,
livet blir nyt, - vi synger.

Den Danske Israelsmission hører hjemme i den lutherske sammenhæng. Vi arbejder på bibelen og den danske evangelisk-lutherske folkekirkens grund. Vi er blot en af de tusindvis af missionselskaber og andre tiltag, som opstod og stadig opstår i lutherske og protestantiske lande for at bringe evangeliet videre ud til hele verden. I vores tilfælde for at bringe evangeliet tilbage til Jesu eget folk. Reformationsjubilæet er en anledning til taknemmelighed.

Reformationsjubilæet er også en anledning til eftertanke. Alt hvad vi mennesker foretager os, påvirker andre. Menneskers aktiviteter har en virkningshistorie. Lad os bare kalde den grumset, for selv vore bedste motiver og planer og indsatser, også vores missionsarbejde, er grumset. Vi har begrænset indsigt, og vi blander altid vore egne ønsker ind i vore motiver. Også den Martin Luther, som Gud brugte så afgørende, var et syndigt og begrænset menneske. Det ved vi blandt andet fra hans hårde ord om det jødiske folk. De ord og deres virkningshistorie havde vi gerne været foruden. Luther er selv et eksempel på det, han selv beskrev som menneskets indkrogethed i sig selv. Dem, Gud tager i sin tjeneste, de er på en gang syndere og retfærdige.

◀ *Martin Luther hænger sine 95 teser op på domkirkens dør i Wittenberg.*

Fra det dybe råber vi - med fortrøstning

”Fra det dybe råber jeg til dig, Herre. Herre, hør mit råb, lad dine øren lytte til min tryglen!» (Sl. 130, 1f.) Det er fra det dybe, vi råber til Gud. Det er der, vi lever, og det er der, vi er sendt som hans disciple. Vi er ufuldkomne, vi er kortsigtede og vi er – som Luther sagde og selv var – syndigt indkrogede i os selv. Vore motiver er blandede - også når vi er i Guds mission.

Vi har altid god grund til at bede om Guds barmhjerlighed med os, og det er fantastisk, at vi gerne må! Af netop den grund skal vi ikke fortvivle.

Guds kirke har altid gjort fejl, der har kostet menneskeliv. Fra det dybe råber vi til Gud om barmhjerlighed. For vi befinder os i mørket.

Al menneskelig aktivitet er præget af vores begrænsninger. Selv det, Gud sender os til, udfører vi med den indsigt, vi har. Den indsigt er begrænset. Ikke kun vore forgængeres indsigt er begrænset. Vore efterfølgere vil nemt kunne se vore om 50 år – hvis verden står så længe. Men betyder det, at de så gør arbejdet bedre og mindre bundet op i deres samtids forudsætninger? Måske. Men sikkert ikke.

Derfor må vores mission til det jødiske folk være ydmyg. Vi er med i mission til det jødiske folk med fortrøstning, fordi Gud vil det.

Hvor er Gud tålmodig. Overbærende! Han har så stor kærlighed til den verden og de mennesker, han har skabt, at han er tålmodig med os og overbærende, så vi med alle vore begrænsninger får lov til at vidne om ham.

Hvordan står det til hos os?

Reformationsjubilæet kalder på både taknemmelighed og selvkritisk eftertanke. Sådan også for Den Danske Israelsmission. Nu hvor antisemitismen også hos os spreder sig i Europa, er det en af vores opgaver at modarbejde den. Hvordan og hvor og sammen med hvem kan vi arbejde med det? Hvordan står det til i vores eget samfund og vores egen lutherske tradition?

Hvad vil det sige, at Gud vil mission?

Dvs. at han gennemfører sin mission selvom mennesker vender sig imod den. Hans Ånd kalder på mennesker og sender dem. Det vil også sige, at han gør det, hvornår han vil, og hvor han vil, og over for hvem han vil.

Holger Lissner beskriver det i andet vers af sin reformationsssalme.

Når du vil, styrter mure i grus,
og valmuer gløder
på kastede grave,
og vi ser du rejser de faldne,
og døden vil tabe,
livet blir nyt, - vi synger.

Selvkritisk taknemmelighed

Jeg er taknemmelig over den protestantiske reformation, der gav os understregningerne af skriften alene, troen alene, nåden alene, Kristus alene og dette til Guds ære alene.

Jeg tror, denne lutherske tradition har væsentlige ting at bidrage med i mission til det jødiske folk.

Lad os trøstigt arbejde videre med at række evangeliet til det jødiske folk. Lad os gøre det i årvågenhed og bekendelse af vore synder og vore begrænsninger og vore svagheder. For Gud kalder os til arbejdet. Hans Ånd bryder igennem og skaber selv den tro på hans nåde, som han længes efter at finde hos os og hos andre. Vi er afhængige af ham. ◀◀

TRUMP

- i spændingsfeltet mellem
zionisme og antisemitisme

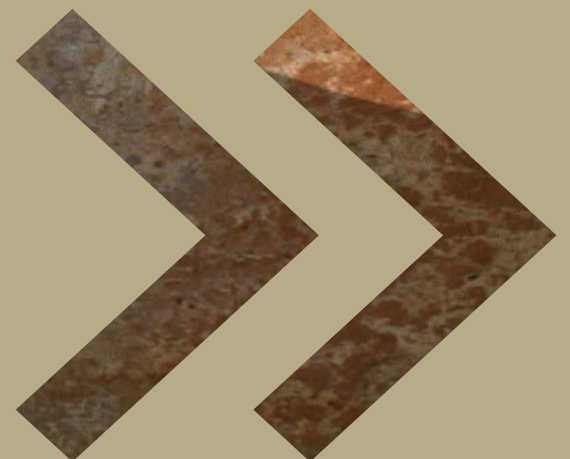
ARTIKEL

*Arne Pedersen,
kommunikationssekretær*

Donald Trump er taget i ed som USA's næste præsident, og siden valget i november 2016 er der særligt ét spændingsfelt, som har fanget opmærksomheden: Den tilsyneladende kompleksitet der ligger i, at Trumps sejr uomtvisteligt har åbnet for en øget antisemitisme i USA, mens hans politik og mange af hans rådgivere på den anden side er meget venligt stemte overfor Israel – nogle vil sige zionistisk. Hvordan hænger det sammen?

◀ Mange jøder har i USA taget afstand fra Trump under hashtagget “Weveseenthisbefore” (vi har set dette før) - med henvisning til tidligere tiders åbenlyse jødeforfølgelse.

Foto: Bend the Arc Jewish Action/Facebook

20. januar fik USA ny præsident. Donald Trump blev taget i ed på, at han vil tjene landet godt. Forud er gået både en valgkamp og et demokratisk valg, som med al sandsynlighed vil gå over i historien som et af de mest modbydelige og hadske af slagsen. Hverken Hillary Clinton eller Donald Trump kan sige sig fri for at have rykket grænserne for mudderkastning – selv efter amerikanske standarder, hvor den slags er noget mere almindeligt end herhjemme i Danmark.

Antisemitismen har ligget og ulmet

En af følgevirkningerne af valget er en stigende antisemitisme i USA. I Europa har vi gennem flere år været vidne til den øgede antisemitisme gennem både terrorangreb og politik, hvor valgene til Europaparlamentet og det ungarske parlamentsvalg var de mest tydelige tegn på, at en åbenlys antisemitisme er tilbage i europæisk politik.

Helt så vidt er det dog ikke kommet i amerikansk politik, men antisemitismen og de tiltagende rapporter om hadforbrydelser med racistiske under- og overtoner i kølvandet på valgresultatet, taler sit eget tydelige sprog. Ekspert i USA vurderer, at antallet af hadforbrydelser efter valget af Trump overgår den bølge af forbrydelser mod muslimer, som USA oplevede i efterveerne af terrorangrebet på World Trade Center i 2001. Den antisemitisme, mange jøder regnede for at være et overstået kapitel i USA, har ligget og ulmet og er nu vendt tilbage til overfladen.

Trump har ikke taget afstand

Bradley Burston, redaktør på den israelske avis Haaretz, går så langt som til at udråbe valget af Trump som den største sejr for antisemitismen i USA siden 1941. Han ser en ”renæssance for jødehad i USA”, og Burston argumenterer blandt andet med, at Trumps valgslogan, ”America First” (Først Amerika), blev brugt af nazi-sympatisøren Charles Lindbergh i 1941, som en opfordring til at favorisere hvide, kristne amerikanere med europæisk baggrund og til at se jøder som fjender af USA.

Under selve valget har flere også givet udtryk for bekymring over Trumps egen retorik. Men, som Bradley Burston også pointerer, har særligt Trumps tilhængere udfoldet en antisemitisk retorik, og mange har haft en oplevelse af, at præsidenten ikke har taget nok afstand fra disse tilhængere, som tilhører det yderste højre i amerikansk politik. For eksempel har den tidligere stormester fra Ku Klux Klan, David Duke, udtrykt uforbeholden begejstring for Trump. På valgaftenen udtrykte han stor begejstring over valget af finansmanden som USA's næste præsident, og senere skrev Duke: ”Tag ikke fejl – vores folk har spillet en stor rolle i at få valgt Trump.” Hvor ”vores folk” tydeligvis refererer til personer med samme politiske og ideologiske overbevisning som Duke. Gennem hele valgkampen har Trump nægtet at tage afstand til støtten fra Ku Klux Klan og det radikale højre.

Journalister et udpræget mål

Jødiske journalister har været et udpræget mål under præsidentvalgkampen – så opsigtsvækkende var det, at Anti-Defamation League (ADL) besluttede at nedsætte en særlig arbejdsgruppe, som kun skulle overvåge og undersøge antisemitiske angreb og chikane mod journalister på det sociale medie Twitter under valgkampen. ADL blev grundlagt i 1913 med det formål at stoppe bagvaskelsen af det jødiske folk, så de har mange års erfaring i at afdække antisemitiske tendenser i samfundet og udgiver jævnligt rapporter om antisemitiske hændelser og udvikling. Arbejdsgruppen udgav deres rapport i oktober 2016, og det er skræmmende læsning. Fra august 2015 til juli 2016 blev der lavet 2,6 millioner opslag, eller "tweets", på Twitter med antisemitisk indhold, og rapporten anslår at disse opslag er set op imod 10 milliarder gange, hvilket ifølge rapporten, "kan være medvirkende til at bekræfte og normalisere antisemitisk sprogbrug i en enorm skala."

Rapporten finder samtidig at mindst 800 journalister er blevet udsat for systematisk chikane og enkelte har modtaget dødstrusler i forbindelse med dækningen af valgkampen mellem Clinton og Trump. Rapporten kalder angrebene på journalisterne via de sociale medier for "brutal". Journalisten Julia Ioffe skrev under valgkampen et portræt af Donald Trumps kone, Melanie Trump. Efterfølgende fik journalisten blandt andet tilsendt et billede, hvor hendes ansigt var sat på en person i et gaskammer med Donald Trump udenfor klar til at trykke på knappen. Redaktøren på New York Times, Jon Weismann, var også blandt de angrebne. Han fik tilsendt et billede af Auschwitz' ikoniske indgang, hvor ordene "Arbeit Macht Frei" var skiftet ud med "Machen Amerika Great" og med Trumps kampagnelogo nede under.

Rapporten konkluderer, at selvom Trump ikke kan beskyldes for at være ophavsmand til de mange chikanerier, kan man alligevel argumentere for, at han har været med til at skabe en kultur, hvori sådanne angreb kunne finde sted. Her fremhæver rapporten blandt andet udtalelser fra Trump, hvor han kalder journalister for "affald" og siger om "de fleste journalister": "Jeg ville aldrig slå dem ihjel, men jeg hader dem. Og nogle af dem er sådan nogle løgnere og afskyelige mennesker. Det er sandt!"

Absurde påstande!

Men der findes også dem, som finder det absurd at komme med beskyldninger om antisemitisme mod Trump. Hans svigersøn er selv jøde, ligesom mange af hans nærmeste politiske rådgivere er det. Derudover er Trump kommet med udenrigspolitiske meldinger om en fremtidig politik i Mellemøsten, som af iagttagere ses som den mest israelfvenlige politik i mange år. For eksempel har Trump lovet at flytte den amerikanske

Foto: ADL report: Anti-semitic targeting of journalists...

▲ Jon Weismann, redaktør på New York Times, fik tilsendt dette billede under valgkampen.

Foto: Julia Ioffe, Facebook

▲ Journalisten Julia Ioffe fik bl.a. tilsendt dette billede efter et kritisk portræt af Melanie Trump.

▲ Journalist på The Observer, Dana Schwartz, og mange andre fik dette billede tilsendt under valgkampen. Den enkelte journalists hoved var så blot klippet ind på personen i gaskammeret.

ambassade til Jerusalem – en massiv tilkendegivelse af Jerusalem som Israels udelelige hovedstad, og en handling som ville slukke håbet for mange palæstinensere om en selvstændig stat med Østjerusalem som hovedstad. Ganske vist afgav tidligere præsidenter som Bill Clinton og George W. Bush også sådanne løfter uden at gennemføre det, men Trumps udnævnelse af David Friedman som USA's ambassadør i Israel, viser Trumps seriøsitet omkring løftet, som et der skal opfyldes. Friedman er nær ven af Israels premierminister Benjamin Netanyahu og støtter både Israels bosættelsespolitik og en ét-stats-løsning, hvor staten hedder Israel.

Vær opmærksom på Bannon

Personificeringen af dette spændingsforhold mellem zionisme og antisemitisme hedder Steve Bannon og blev udnævnt til chefstrateg for Trump-regeringen umiddelbart efter valget i november 2016. Udnævnelsen blev fordømt af ADLs direktør, Jonathan Greenblatt, som i sin udtalelse tager udgangspunkt i Steve Bannons engagement i "Breitbart News" – et elektronisk nyhedsnetværk for det yderste højre i amerikansk politik – med afstikkere til både Jerusalem og London. Greenblatt kalder det en sørgelig dag, når en person der har været med til at skabe en platform til udbredelse af blandt andet antisemitisme, kan udnævnes til en så central position i Det Hvide Hus.

Andre kom Bannon til undsætning. Både Zionist Organisation of America og den jødiske gruppe i det republikanske parti forsvarede Bannon, som kaldte ham en "passioneret zionist og støtte af Israel." De fik støtte fra rabbiner Abraham Cooper fra Simon Wiesenthal Centeret. "I 2016 er Israel hjemsted for det største jødiske samfund i verden. Det er også det åndelige centrum for jødedommen og for jøder over hele verden. Når man ser på de fakta, er det svært at kategorisere en person som klassisk antisemit, når han støtter og forsvarede den jødiske stat og dens 8,3 millioner indbyggere (hvoraf seks millioner er jøder)," sagde Cooper blandt andet og fortsætter ifølge Huffington Post med at understrege, at når man ser, hvem der bakker udnævnelsen af Bannon op, vil han opfordre alle amerikanere til at være opmærksom på, hvordan Bannon forvalter embedet. Rabbiner Mark Dratch, vicepræsident for det rabbinske råd i USA, giver udtryk for samme standpunkt i forhold til Trump – om end lidt skarpere: "Det er en generel opfattelse, at han har en kærlighed til staten Israel. Han forstår sikkerhedssituationen, og han forstår det særlige fællesskab der er mellem USA og Israel," siger Dratch, men tilføjer: "Vi er bekymrede over, trods Trumps personlige holdninger, at hans kampagne, udtalelser og tweets har åbnet døren for dem med antisemitiske [...] holdninger, som vi ikke har set et stykke tid i dette land."

➤ *Antisemitisk graffiti på en legeplads i Adam Yauch Park i Brooklyn, New York.*

Opfat hvert et giftigt ord som et løfte

Hvad er så vejen frem? Hvordan skal vi forholde os til kompleksiteten i denne nye virkelighed?

Liel Leibovitz, skribent på det jødiske magasin Tablet, har stillet det samme spørgsmål, og kommer blandt andet frem til følgende i en klumme, hvor han reflekterer over sin bedstefars flugt fra 1930ernes Wien: "Opfat hvert et giftigt ord som et løfte." Sammenligninger på tværs af historien vil altid komme til kort, så at sammenligne Wien i 1930 med USA i 2017 kan forekomme tåbeligt, og det giver naturligvis ingen mening at sammenligne Trump med Der Führer. Alligevel er Leibovitz' opfordring om at betragte hvert et giftigt ord som et løfte en påmindelse om at meget af det, der skete i Europa i 30erne og 40erne, var en konsekvens af, at ord alt for ofte blev bortforklaret og overanalyseret. At de ikke blev taget alvorligt og for pålydende. "At bortforklare eller undskylde andres handlinger [og ord] er ikke din opgave," konkluderer han. Det er den ene side af sagen.

Hver generation skal vaccineres

Den anden side af sagen giver Leibowitz udtryk for i en anden klumme i efterspillet til en episode, hvor en legeplads blev sværet til med nazistisk graffiti. Ham der gjorde det, skriver Leibovitz, "er med al sandsynlighed en uopdragen teenager der kedede sig bravt frem for en Obersturmführer i træning." Hans pointe er, at vi skal trække vejret dybt og være fornuftige. Vi må lære at kende forskel på narrestreger og ondskab. Dumme narrestreger, bestemt, men det er intet imod den ondskab

Foto: Brad Lander/Facebook

som kan gemme sig latent i menneskesindet og skjult i samfundsstrukturer. Det er dem, vi skal bekæmpe og være på vagt overfor, mener Leibovitz og slutter med konstateringen:

”Det bedste svar til oppustet og overdreven retorik er aldrig en anden oppustet og overdreven retorik; det er ro, medlidenhed og barmhjertighed.”

I Israelsmissionen ønsker vi ikke at bidrage til ”oppustet og overdreven retorik”, men vi vil påtage os ansvar og

gøre opmærksom på, når vi ser faresignaler, som er historisk genkendelige. For vi tror analysen fra Ervin Kohn, overrabbiner i Oslo, er rigtig, når han siger, ” at antisemitisme ikke er et fænomen, der forsvinder eller kan stoppes en gang for alle, men at det er en virus, som man er nødt til at fortsætte med at bekæmpe. [...] Virkeligheden viser desværre, at hver eneste nye generation skal oplyses og vaccineres mod den antisemitiske syge,” konkluderer Kohn. <<

IMMANUELKIRKEN

- en korsvejskirke

✚ KORRESPONDENTBREV

*Bradley Long,
præst i Immanuelkirken*

Det er helt specielt for os at være kommet til Immanuelkirken. Jeg husker første gang, jeg besøgte Israel i september 1988 for at starte en skole op i relation til Ungdom med Opgave. Første nat sov jeg på Immanuel Guest House og kunne se lige over på kirken. Jeg kommer fra England og var medlem af Church of England på det tidspunkt, så jeg havde ikke just forestillet mig, at Gud ville kalde mig tilbage mange år efter som luthersk præst sendt af et norsk missions-selskab.

Min norske kone, Marit, og jeg mødte hinanden i Israel tilbage i 1999. Marit har en familiemæssig relation her til landet, da hendes søster er gift med en kristen palæstinenser og hendes yngre bror med en israelsk messiansk jøde. Det kan næsten synes som om, at Israel er vores skæbne!

Vi flyttede i begyndelsen af august 2016, og vi er lykkelige over at få lov at tjene denne fantastiske menighed i Immanuelkirken, som er helt speciel her i Jaffo. Ikke bare bygningen, med dens arkitektur og udsmykning, er speciel, men også menigheden! Det er meget passende for os i Immanuelkirken, at det var i Jaffo, at apostlen Peter modtog sit syn om, at evangeliet er til alle folkeslag. For her er vi en stor forskelligartet flok af mennesker fra lokalområdet og fra hele verden. Mangfoldigheden er vidunderlig med forskellige kulturer, sprog, etnicitet, social status, jøder og ikke-jøder. Det er en lille kirke med et stort hjerte, som både tjener de lokale israelere og det internationale samfund. Man kunne kalde det en korsvejskirke, for her mødes Israel og resten og verden.

Et af de områder i kirken vi har fokuseret på, siden vi

kom, er børnekirken. Vi har nu et hold af ledere, som brænder for at skabe et fællesskab for børn i kirken, der er sjov og fokuseret på Jesus. Børnene er inddelt i forskellige aldersgrupper og mødes hver lørdag, som jo er vores gudstjenestedag. Det foregår som regel sådan, at man efter den første salme, hele menigheden sammen med børnene synger "Vor Gud er så stor!". Efter der er blevet bedt for børnene samles de i enten gården foran kirken eller i menighedshuset. Her leger de en leg, bekender troen i en børneversion og beder sammen. Derefter går de ud i grupper. Som afslutning kommer de ind i kirken igen i forbindelse med nadver. Det er en vigtig påmindelse for os om, at vi alle er én stor familie i Jesus Messias – både unge og gamle.

Det er også en stor glæde for mig, at vi har en ungdomsgruppe i kirken. I øjeblikket mødes de to gange om måneden, hvor de følger en serie kaldet "Bibelprojektet". Det er en serie af korte animationsfilm, der handler om bøger i bibelen eller bibelske emner. Når de ikke mødes i deres egen gruppe, hjælper de ofte med de mindre børn. Vi er så velsignet med vores teenagere i kirken! Vi har et rigtig godt program for både børn og teenagere i kirken, synes jeg. Det er godt at vide, at der er indhold med substans at tilbyde til børn og unge, som kommer ind i kirken, og vi ville ønske at flere familier fandt vej gennem vores døre. Bed for os! <<

◀ Gården foran Immanuelkirken hvor børnene mødes under gudstjenesten - og hvor der også serveres kirkekaffe.

Foto: Arne Pedersen

ÅRSMØDE 2017

Israelsmission - fordi Gud vil det

Hver gang vi forbereder et årsmøde taler vi om, hvad temaet skal være. Vi vil jo så gerne, at folk får lyst til at komme! Derfor er temaet – og programmet - væsentligt, selvom vi altid samles om det samme arbejde.

Nogle gange finder vi nemt temaet. Andre gange, som i år, er vi længe om det. Valget blev Israelsmission – fordi Gud vil det.

Jeg er blevet så begejstret for det tema! Det lyser jo af håb og glæde, at Gud vil det! Så afhænger missionen ikke af os. Så fejler den

ikke på grund af vores fejl. Vi kan faktisk arbejde videre med fortrøstning. Lad os ligefrem vove at sige, med optimisme. Når Gud vil det, er det ikke os, der skal tælle resultater. Kun Gud gør status.

Så det er ikke for at gøre status, vi mødes i København tre dage i marts, men for at minde hinanden om, at Gud fortsat vil jødemission. Selve årsmødet finder sted lørdag den 18. marts.

Vel mødt!

Kærlig hilsen

Krista Rosenlund Bellows, formand for Israelsmissionen

▲ Nils Nymann Eriksen, præst ved Apostelkirken, prædiker ved forsoningsgudstjenesten. Sahar Sadlovsky Gold, messiansk jøde fra Tel Aviv, medvirker på forskellige måder i weekenden, og det samme gør familien Serner, som er hjemme fra Israel.

PROGRAM

FREDAG DEN 17. MARTS

Sabbatsfejring i Betlehemskirken med sabbatsindledning og -måltid, kletzmer-koncert og foredrag ved Elisabeth og David Serner, Jerusalem

PROGRAM

17.30 Sabbatsindledning ved Elisabeth og David
 18.00 Sabbatsmåltid
 18.45 Kletzmer koncert
 19.15 Hvad mødet med en jødisk hverdag i Israel har lært os
 20.30 Afslutning - men festen fortsætter

LØRDAG 18. MARTS

10-12 Guidet vandretur i Det jødiske København
 Turen starter ved Christiansborg Slotsplads
 Tilmelding nødvendig på 2371 8264

ÅRSMØDE I APOSTELKIRKEN

13.00 Dørene åbnes - der er kaffe på kanden
 13.30 Velkomst og indledning v/Arne Pedersen
 13.45 At være jøde og fremmed i København i dag - Interview med en dansk jøde og en asylansøger v/ Bodil Skjøtt
 14.10 Mit møde med jøden Jesus – v/ Sahar Sadlovsky Gold fra Immanuelkirken i Tel Aviv
 14.25 Nyt fra den messianske bevægelse i

Israel v/David Serner

14.55 En I Uer's møde med Israel i dag

15.10 Kaffepause

15.40 Årsberetning v/ Krista Rosenlund Bellows og Bodil Skjøtt

16.50 SEMINARER

a) Israelsmissionens arbejde i Jerusalem v/ David og Elisabeth Serner

b) Israelsmissionens arbejde blandt MBBer på Vestbredden v/Jeppe Ladegaard

c) Luther og jøderne v/Mona Kjær Nielsen

17.50 MIDDAG

19.15 Forsonings- og forbønsgudstjeneste
 gudstjeneste v/ Niels Nymann Eriksen og Martin Hornstrup
 Afsluttes kl ca 20.30

SØNDAG 19. MARTS

Gudstjeneste og kirkefrokost i Grønnevang kirke, Hillerød

10.30 Gudstjeneste i Grønnevang kirke, prædikant David Serner

12.00 Kirkefrokost

13.00 Blandt israelere, palæstinensere og danskere - i Jerusalem v/Elisabeth og David Serner

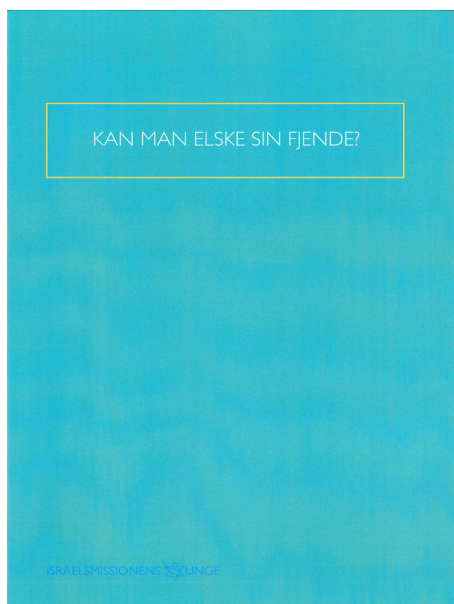

Kan man elske sin fjende?

Det er overskriften på et nyt hæfte til konfirmander udgivet af Israelsmissionens Unge. Hæftet er et forløb der er målrettet konfirmander, og Musalaha-gruppen, der står bag hæftet, vil gerne sætte fokus på forsoning med hæftet. ”Vi vil ikke pege fingre ad nogen,” hedder det i hæftets indledning, som afsluttes: ”I stedet vil vi pege på, at når der opstår konflikter bliver man nødt til at prøve at forstå dem, man er uvenner med.

Også før man selv er forstået. Det kan Jesus og Bibelen give os redskaber til.”

Hæftet koster 25 kroner stykket og kan bestilles på unge@israel.dk.

Martin Hornstrup valgt til landsstyret

Som vi gjorde opmærksom på i sidste nummer af Evangeliet og den Jødiske Verden, er Martin Hornstrup på valg til dette årsmøde. Da der ikke er indkommet andre forslag til kandidater, er Martin genvalgt til landsstyret.

Israelsmissionens Unge i Israel

I uge 7 er IU vært for en studietur til Israel for gymnasielever fra Øst-Danmark. Turen, som blev fyldt op bare tre en halv time efter tilmeldningen blev åben, er blevet til i et samarbejde med KFS og har fokus på studenterarbejdet i Israel, en af IUs partnere gennem mange år. Derudover skal de mere end 30 deltagere også møde andre af IUs samarbejdspartnere og blive kendt med landets historie, geografi og ikke mindst de mennesker, som bor der.

Ugen inden rejser en anden gruppe på fem IUere til Israel i forbindelse med et projekt under DUF, Dansk Ungdoms Fællesråd, og i samarbejde med Musalaha. Projektets formål er at fremme forståelse og dialog mellem de religiøse grupper på Vestbredden. Det gælder blandt kristne og muslimer, hvor den øgede radikaliserings i hele Mellemøsten kan mærkes. Samtidig skaber projektet et samarbejde blandt de kristne grupper, noget som desværre kan være en mangelvare i dagligdagen.

De fem IUere skal på den indledende weekend undervise om noget, som danske unge er både gode til og vante med, men som i Israel/Palæstina er en mangelvare, nemlig ”frivillighed”. Hele projektet bygger på at unge – frivilligt og uden betaling – giver af deres tid og ressourcer. Weekenden skal give de unge motivation og redskaber til at tage ansvar for deres eget samfund, bekæmpe radikaliserings og fremme kendskab til hinanden, tolerance og gensidig respekt.

”Det er faktisk første gang jeg sådan rigtigt skal tale med en muslim”, siger Ronza, der er kristen, palæstinenser og 28 år gammel. Det viser at projektet ikke er overflødigt.

KAPOOW! #dufårguldmedhjem

Guldregn gør en forskel så det basker!

Guld er mange ting - og lad os lige nævne nogle af dem. Guld er hver eneste teenager her, de (næsten) daglige skøre indfald, venner for et år (og for livet), sport så du sveder, gejst over Gud så du hopper og glæde så du ... ja, hopper igen!

Derfor siger vi #dufårguldmedhjem!
Kan du mærke, det kalder?

Israel - Det Hellige Land

Påskerejse	11.4 - 18.4
Sognerejse – Sct. Pauls Kirke Århus	21.5 - 30.5
Èt land, to folk og tre religioner	23.5 - 30.5
Sognerejse – Christianskirken Århus	28.5 - 6.6
Rundrejse med fascinerende ørkentur	10.9 - 19.9
Rundrejse med nye besøg	14.10 - 21.10
Klassisk rundrejse – efterårsferie	15.10 - 22.10
For hele familien	15.10 - 22.10
Fra fortid til nutid	16.11 - 23.11

Læs mere på

www.felixrejser.dk/Israel

Mød os!

Bestil forkyndelse, foredrag,
bibeltimer, påskemåltid mm.

- læs mere på israel.dk/forkyndelse

Min søn skal giftes

 BAGSMÆK

*Elisabeth Serner,
Den Danske Kirke i Jerusalem*

Foto: ????????????????

"Min søn skal giftes, og jeg er ikke klar". Jeg kan stadigvæk genkalde mig den arabiske kvindes modløshed, da hun sagde disse ord en solskinsdag på legepladsen. Vi kendte ikke hinanden, men blev hurtigt fortrolige, imens børnene gyngede. Selvom hun er muslim, fik min veninde og jeg lov til at bede for hende, før vores veje skiltes. Vi blev tilmed inviteret med til hendes søns bryllup.

Når mine tanker efterfølgende gik til hende, var det med et stik i hjertet, for jeg følte, at jeg skulle have fortalt hende om det kommende bryllup mellem Jesus og den brud, som han elsker overalt på jorden. Derfor var jeg heller ikke i tvivl om hvilket emne jeg ville tage op, da jeg en måned senere mødte hende i letbanen. Hun sad lige ved den dør, hvor jeg kom stormende ind, og havde en ledig plads ved sin side, som om den var reserveret til mig.

Jeg fortalte hende, at der ville komme et bryllup, som det var vigtigt at hun holdt sig klar til. At hun var elsket af Jesus, og at han ønskede, at hun skulle være hans brud. Det var lidt grænseoverskridende for mig, så jeg udskød min tale til sidste øjeblik, og sagde det først lige inden hun skulle af. "Okay - tak!" sagde hun og forsvandt ud af toget på stationen ved "Damascus Gate".

Nu sidder jeg tilbage med en følelse af, at kaldet til at være Jesu' brud og til at gøre os klar, også lyder ind i vores hverdag hver især. Vil vi sige ja, når Jesus stiller os spørgsmålet: "Vil du gifte dig med mig?" og vil vi holde os klar, hvad end det måtte indebære for os den enkelte.